Nro 68.

# GAZETA KORRESPONDENTA
## WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 23. SIERPNIA ROKU 1799. w PIĄTEK.

*z Wiednia dnia 14. Sierpnia.*

Nadzwyczayny dodatek do Gazety Dworſkiey pod dniem 10. Sierpnia, zawiera co naſtępuie:

„Przyſłany tu od F. Z. M. Barona *Kray*, kuryerem Major i Adjutant *Kray*, oprocz 10. chorągwi złożonych przez zaięty w niewolą garnizon *Mantuańſki*, przywiozł także dziennik oblężenia tey twierdzy z wypiſami dział i ſtrzelby tamże znalezioney. Spiſanie ammunicyi i żywności nie mogło być ieszcze uſkutecznione, gdyż aż do odiazdu wzmiankowanego Majora, 91. różnych magazynow i ſkładow odkrytych już było, a więcey ieszcze takowych znaydowano. — Dziennik oblężenia będzie dla ſwoiey obszerności częściami w ciągu ogłaszany; tu umieszcza ſię tym czasem to, co w oſtatnich dniach oblężenia dla przyśpieszenia upadku tey ważney fortecy wykonano — Na dniu 24. Lipca nieprzyiaciel ſtrzelał nieuſtannie przez noc całą, ale ponieważ nasze baterye po wyrobieniu ſtrzelnic były w ſtanie nad świtem dawania ognia; przeto na wyſtrzały nieprzyiacielſkie ze wſzyſtkich bateryow tak mocno odpowiadano, iż nieprzyiaciel we dwie godziny zupełnie umilkł; ſzczegulnie nieprzyiacielſkim okopom *Alexio* i *Tea*, tudzież narożnikowi przed *Pradellą* iak naytężey ſzkody ſprawiano, poſtępuiąc tym ſpoſobem przez cały dzień i całą noc. — Toż ſamo i o iednymże czaſie działo ſię za jeziorem przeciw cytadelli z *Roſſyiſkich* bateryow, a ze ſtrony *Cerezy* przeciw ſzańcowi *Karol*, i połozonym na czele bateryom grobelnym. — Dla ſkoncentrowania attaku, i znużenia załogi bez tego iuż oſłabioney, ſzturmowano obiedwie ſtrony grobli na kanale *Biaolo* dnia 25. w nocy, iak ſię iuż o tym oſtatnią razą donioſło. — Czynione demonſtracye przez Generała *Elsnitz* przeciwko twierdzy *St Giorgio* ſprawiły, iż to nowo ufortyfikowane przedmieście dnia 26. także ſzturmowane być miało; ſtoiąca tam ſłaba załoga opuściła zatym to mieysce i okopy tak ſpieſznie, iż ani iednego z dział tam znayduiących ſię nie cofnięto, lecz wſzyſtkie nam zoſtawiono. — Tey nocy ſkończono przez połowę ſappę przeciwko narożnikowi przed *Pradella*, a wieczorem zbliżono ſię iuż na 20. krokow do nakrytey drogi. — Ogień z dział dnia 27. po wſzyſtkich bateryach naszych podwoiono, to wprawiło nieprzyiaciela w narożniku znayduiącego ſię w rozumienie, iż w nocy ten narożnik iuż bez tego ſtrzelaniem zniszczony, ſzturmowany będzie; zagwoździwszy więc armaty opuścił wzmiankowany narożnik, iako to iuż także wiadomo. — Nieprzyiaciel tym ſpoſobem z naylepszych punktow swey obrony wyparty, widząc niepodobieńſtwo w dawaniu dalszego odporu tym tak ſzybkim i tak mocno przeciw niemu podwoionym attakom, chwycił ſię umow kapitulacyinych. — W działach, aubicach, moździerzach bombowych i innych gatunkach armat znaleziono dotąd 665. ſztuk. — W ſtrzelbie pozoſtało. rachuiąc w to broń przez garnizon złożoną 12,859. częścią piechotnych, częścią iezdnych karabinow, procz tego 1260. piſtoletow i 70. dwurogow. — Stan garnizonu wyszłego podług kapitulacyi do *Francyi*, wynoſił rachuiąc od feldfebra 6622. *Francuzow*, 601. *Cisalpinow*, i 467. *Szwaycarow*, razem 7690 głow. Szefowie *Cisalpinow* i *Szwaycarow* oświadczyli że niechcą iść do *Francyi*, i ſłużyć tey Rzpltey; F. Z. M. *Kray* odłączywszy także przed wyiściem garnizonu do 1000. ludzi ſamych *Gallicyanow*, częścią dezerterow, częścią jeńcow naszych do ſłużby *Francuzkiey* namowionych, do ich pierwszych regimentow odeſłał. — Chorych pozoſtało w *Mantui* 1220., ktorych ſię w miarę przychodzenia do zdrowia do *Francyi* odsyła. — Nasza przy oblężeniu ponieſiona ſtrata, wynosi 77. zabitych i 225. rannych. Między zabitemi znayduie ſię kapitan *Smetz* od regimentu *Klebek*, oberlieutenant od inżynierow *Szmid*, i Roſſyiſko-Ceſarſki Major artylleryi *Leſzły*.

Podług donieſień Arcy-Xięcia *Karola*, Generał *Bey* wczaſie rozpoznawania przez ſiebie przedſięwziętego na dniu 29. Lipca w Kantonie *Uri*, zapędziwszy ſię nadto z pierwszemi flankierami, ranny doſtał ſię w niewolę nieprzyiacielſką, ſtrata iednak nasza przy tym zdarzeniu nie była wielka. — Przeciwnie major od huzarow *Szeklerowſkich* korpusu F. M. L. *Starray* na dniu 28. Lipca attakował nieprzyiacielſki poſterunek pod *Höchſt* i zaiął w niewolę przeszło 40. ludzi i 20 koni. — Do zdobyczow odnieſionych we *Włoſzech* przez woyſka Ceſarſkie dodać ieszcze potrzeba zamek *St. Leo* w Państwie *Rzymſkim*. Zamek ten poddał ſię na dniu 13. Lipca przez kapitulacyą waruiącą, aby garnizon broń złozywszy nie ſłużył przez rok przeciw Ceſarzowi Jmci i iego ſprzymierzeńcom. W tym zamku znaydowało ſię 14. armat metallowych i 2 żelazne, 34 cetnarow prochu, i proporcyonalny zapas ammunicyi i żywności.

Podług rapportow Generała *Melas* pod dniem 4. t. m. Pułkownik *Schauroth* przez uſtawiczne wycieczki *Francuzow* z fortecy *Coni*, widział ſię być przymuszony do zaięcia łącznie z Pułkownikiem *Brodanowich* zamku *Madonna del'Olm*. Przy tym zdarzeniu zaiął on nieptzyiacielowi 50 ludzi w niewolę, a 50 innych; (pomiędzy ktoremi ſzef brygady znayduie ſię) na placu bitwy położył. Nasza ſtrata nie wynioſła tylko 4. zabitych i 3 rannych. W tymże ſamym czaſie wydarte było nieprzyiacielowi ſtanowiſko *Col di Feneſtrelle*, przez co tenże przymuszony zoſtał opuścić *Fatura*, i cofnąć ſię zupełnie do *Feneſtrelli*. *Zechmeiſter* Rotmiſtrz od Regimentu huzarow *Nauendorff* na dniu 31. Lipca attakował ſtoiące na gościńcu *Sarzana* nieprzyiacielſkie poſterunki, one odparł i razem ścigaiąc ie aż do miaſta, wkroczył do niego wraz z nieprzyiacielem. W tym zdarzeniu zaięliśmy w niewolę kommendanta z 5cią grenadyerami, a reszta nieprzyiaciela ścigana była aż do *Magera*. — Maior *Roſſyiſki Voinovich* na dniu 26 Lipca na czele woyſk *Roſſyiſkich i Tureckich* uſiłował zdobyć miaſto *Fano* od ſtrony lądu, pomimo iednak waleczności woyſk ſwoich, nie mogł z tey ſtrony niczego dokazać. Dla czego attak przypuszczony był od morza, co przymuſiło nieprzyiaciela do kapitulacyi Garnizon z 400. ludzi złożony poszedł wniewolę, zdobyliśmy także 5. armat i 10 wozow ammunicyinych. Poczym ziednoczona *Roſſyiſko-Turecka* flotta z 5. fregat 1. brygantyny i 2 małych ſtatkow złożona udała ſię przeciw *Senigaglia*. — Kommendant insurgentow w *Arezzo* donioſł G. *Klenau*, iż nieprzyiaciel opuściwszy *Rzym*, całe ſiły ſwoie ściągnął do *Civita-Vechia*. Wiadomości z kraju *Neapolitańſkiego* donoszą, iż trzy regimenta milicyi *Neapolitańſkiey* połączyły ſię z woyſkiem Krolewſkim, i maią rozkaz attakować *Ankonę*, ktora ma tylko w ſobie załogę z 1500 *Francuzow* złożoną. — Znaiomy Gen: *Lahoze* ciągnie z woyſkiem ſwoim ku *Loretto*. — Podług donieſień F. M. L. *Hadick* nieprzyiaciel na dniu 17. Lipca attakował pod *Theisberg* naprzeciw *Brig i Naters* w kraju *Walezyi* ſtoiącego Pułkownika *Strauch*, zoſtał iednak z ſtratą odpartym.

*z Londynu dnia 6. Sierpnia.*

Jak tylko przybyła tu wiadomość, iż flotty nieprzyiacielſkie ſtanęły na kotwicach w porcie *Kadix*, zaraz iak nayśpiesznieyſze poczynione zoſtały przygotowania do wyſłania na morze tayney wyprawy, z rozkazu zaś Xiążęcia *d'York* rozmaite regimenta wyruſzyły na mieysca z ktorych wſiadać na okręty miały. Lecz z ſoboty na niedzielę w nocy przybyła powtornie depesza z *Gibraltaru* na fregacie *Triton*, ktora donioſła, iż flotty nieprzyiacielſkie po 10 dniowym zatrzymaniu ſię w *Kadix* wypłynęły z tego portu na dniu 21 Lipca i bieg ſwoy na pułnoc ſkierowały. To ſprawiło niezwłoczną ſeſſyą Admiralicyi, i teyże ſamey ieſzcze nocy wyſłano kuryerow do *Portsmouth* i *Irlandyi*. Poſłano także do wſzyſtkich portow rozkazy, aby ſię flotta woienna pod *Torbay* zebrała, ieżeliby zamiar nieprzyiacioł miał bydź znowu przeciw *Irlandyi* wymierzonym. Nayſmutnieyszą w tey mierze rzeczą ieſt, iż w czaſie kiedy ta fregata opuściła *Gibraltar*, nie miano żadney od Lorda *Keith* wiadomości, i flotta nasza ieszcze nie przeszła ciaśniny *Gibraltarſkiey*. Tym czasem tayna wyprawa iak naymocniey ieſt przyspieszana, i Admirał *Mitchell* kommendę na morzu maiący, wypłynął wczoray z *Londynu* po 4 godzinney konferencyi z Admiralicyą. Pierwſza dywizya woyſk ma wſiąść jutro na okręty w *Ramsgate*, gdzie czeka na nią 50 ſtatkow przewozowych. W *Woolivich* woyſka wſiadły iuż na okręty. — Zaczynaią tu iuż naganiać ſyſtema blokowania dotąd wykonywane przez naszych Admirałow. Same nawet gazety miniſteryalne oſtre przeciw temu ſyſtematowi umieszczaią uwagi, wyrzucaiąc Admirałom, iż z taką łatwością dali wypłynąć flocie *Francuzkiey* z *Breſt*, i wſzędzie dozwolili wchodzić i wychodzić flottom iako to w *Kartagenie*, *Tulonie* i *Kadix*.

Sławny Admirał *Howe* umarł tu wczoray w 73 roku życia ſwego. *Sir Parker* naſtępuie po nim w randze Admirała. On to ieſt, ktory na dniu 1. Czerwca 1794. pobił flottę *Francuzką*, a od roku 1797. otrzymał po ſobie naſtępcę Lorda *Bridport*. — Pod *Jarmuth* przybył niedawno *Roſſyiſki* Vice-Admirał z 2ma okrętami liniowemi, 2ma fregatami i iedną ſzalupą. Po danych znakach przyłączył ſię do niego Vice-Admirał *Roſſyiſki* z 4ma okrętami liniowemi, a tak połączone ſiły popłynęły do *Hollandyi*. — Flotta ziednoczona *Francuzko-Hiſzpańſka* zaiąwszy czekaiące na ſiebie okręty w *Kadix*, wypłynęła z tamtąd w ſile 54. liniowych okrętow. Jeżeli przyłączą ſię do niey okręty liniowe w *Rocheſort* będące, na owczas wynieſie 59. okrętow liniowych procz fregat. Słychać, iż flotta *Francuzka* ma na ſobie korpus Generała *Augereau* od 12. tyſięcy ludzi, a *Hiszpańſka* woyſko lądowe z 10 tyſięcy ludzi złożone, ktore dawniey do odzyſkania *Minorki* przeznaczone było. — Jeżeliby tak było, to przeznaczenie flotty nie uchybnie do *Irlandyi* ieſt wymierzone, i za kilka dni dowiedzielibyśmy ſię o tym. Inni rozumieią, iż flotta nieprzyiacielſka wprzod do *Breſt* ſię uda, i zechce uwolnić *Texel* od blokady. Gdy od Admirała *Keith* żadney ieszcze pewney nie mamy wiadomości, przeto wielu ſądzi, iż on opatrzywszy ſię w świeżą wodę w *Minorce*, popłynął ku *Malcie*, w rozumieniu, iż flotta nieprryiacielſka ma ſwoy prawdziwy zamiar przeciw *Egiptowi*.

Połtano umyślnego kuryera do Admirała *Kingsmill* do *Cork*, aby ten wſzyſtkich potrzebnych użył śrzodkow do zaſłonienia *Irlandyi*. Słychać iż przez wzgląd znayduiących ſię nieprzyiacielſkich flottow na morzu, *ambargo* na wſzyſtkie okręty *Angielſkie* w portach naszych niezwłocznie ma być włożone. Regiment także huzarow *Hompescha*, który do tych czas znaydował ſię w *Irlandyi*, na tayną wyprawę ieſt przeznaczony. Z *Irlandyi* iuż więcey woyſka nie będzie wyſłanego. Wczoray telegraf był w uſtawicznym przez cały dzień poruszeniu, i za kilka dni ſpodziewamy ſię widzieć na brzegach *Irlandzkich* i w kanale znaczne zebrane ſiły. Okręt liniowy *Temeraire* od 98. armat i fregata *Diamond* wypłyneły ſpiesznie z *Portsmouth* dla krążenia w kanale.— Pierwsza dywizya woyſk *Roſſyiſkich* która w *Reval* wſiąść ma na okręty, wynosi 9. tyſięcy ludzi. Kapitan *Popham* i Porucznik *Pratt* są przytomni wſiadaniu temu w *Reval*.

Zaięta na morzu *Wſchodnio-Indyiſkim* przez Kapitana *Cook* fregata *Francuzka la Forte* dowodzona była przez Admirała *Francuzkiego Sercy*, ucznia ſławnego Admirała *Suffrein*, który rownie iak wſzyſcy inni officerowie życie w tym zdarzeniu ſtracili. Kapitan *Cook* ſyn ſławnego żeglarza na około świata śmiertelnie ieſt rannym i rękę utracił. Fregata ta ieſt iedną z naypięknieyszych i naywiększych na świecie fregat, ma na ſobie 50 armat. Admirał *Francuzki Sercy*. który nam na morzu *Wſchodnio-Indyiſkim* niezmierne czynił ſzkody, niedawno w *Batawij* ożenił ſię z bogatą kobietą.— *Moſkwa* daie ogułem 18 tyſięcy woyſka lądowego i 6 okrętow liniowych do tayney wyprawy na ląd ſtały.— Xiąże *Oranij* opuścił *Hamptoncourt*, i pogłoſka chodzi, iż powrot tam iego nie ieſt ſpodziewąnym.— W tuteyſzych ſklepach przedaią teraz portrety F. M. *Suwarow*, Lord *Bentink* odebrał zlecenie od Krola, proſić go, aby ſię dozwolił dać odmalować.— Nasze damy noszą teraz kapeluſze i piora *à la Suwarow*. Lecz daremnie oczekiwana ieſt moda *à la Keith*.— Wielka piramida na pamiątkę ſławnych zwycięztw potęgi morſkiey *Angielſkiey* w teraźnieyszey woynie, będzie wyſtawiona pod *Londynem* na obszerney rowninie zwaney czarnym polem.— Rewia ktorą Krol oſtatnią razą odprawił nad korpuſem Obywatelſkim hrabſtwa *Kent* z 5. tyſięcy ludzi złożonym, była bardzo okazała. Krolowa i Krolewny dały ſię na niey widzieć z liściami dębowemi na głowach i pierſiach.

Wiadomość o klęsce i cofnieniu ſię *Tippo Saiba* ieſt potwierdzona. Bitwa ſtoczona była na wniyściu gory *Gaut* na dniu 6 Marca, a zwycięſtwo zupełne ſię okazało. pociągnie to może utratę tronu tego Xiążęcia *Indyiſkiego*. Prowadził on w oſobie ſwoiey armią przeciw G. *Stuart*, i cofnął ſię do własney ſtolicy *Seringapatnam*. Słychać, iż *Buonaparte* nagle ſię zwrocił do *Suez*, dla udania ſię morzem czerwonym do kraiow *Tippa*, i połączenia ſię z nim. Lecz *Mangalore* zapewne doſtanie ſię w ręce *Anglikow*, nim on tam przybyć potrafi.— Gdy tuteyszy poſeł *Roſſyiſki* hrabia *Woronzow* znaydował ſię na teatrze w *Birmingham*, aktorowie ſpiewali pochwały Imperatora i *Suwarowa*, zawdzięczaiąc te uczucia aktorow poseł, przyſłał im nazaiutrz bankcetlę na 50 funtow.— Okręt *Duff*, który miſſyonarzow wiozł do kraiu *Otahitow*, ſchwytany zoſtał przez kapra *Francuzkiego Buonaparte*, i miſſyonarze w łańcuchy okuci zoſtali, lecz w *Monte Video Hiszpani* puścili ich na wolność.

Między zarzutami czynionemi *Portugalij* przez *Hiszpanią*, wyrażone są i te, iż *Portugalia* woyſka *Angielſkie* w kraiu ſwoim utrzymuie, i przyłożyła ſię do zdobycia wyspy *Minorki* przeto, iż *Anglicy* w *Lizbonie* we wſzyſtkie do tego potrzeby woienne opatrzyli ſię.— W *Dublinie* na dniu 30. Lipca wielkie powſtały rozruchy, które aż przez woyſko uśmierzone być muſiały. Wielka liczba żołnierzy i ochotnikow obchodziła pamiątkę rewolucyi 1690. ſzli w paradzie przez ulicę z bronią, na ktorey wierzchu bagnety zatknięte były, równie iak z wielkiemi kijmi, zagrażaiąc śmiercią każdemu, ktoby ich na drodze wſtrzymywał.—Z *Szkocyi* donoszą, iż na dniu 20. Lipca w bliſkosci *Whithorn* o trzy mile od morza, ſpadła z mocną nawalnicą wielka liczba młodych śledzi. Trzeba ſądzić, iż przez trąbę morſką wypompowane zoſtały na powietrze.

*z Paryża dnia 6. Sierpnia.*

Na dniu 5. w nocy naſtąpiła tu rewizya domow. Aresztowono do 900. rozmaitych osob, pomiędzy ktoremi znayduie ſię wiele emigrantow, xięży, intrygantow płaszczykiem patryotyzmu okrytych, tudzież wielu ludzi z południowey *Francyi* przybyłych, którzy mieli (iak ſłychać) zamiar zabicia *Sieyesa* i *Barrasa*. Z tego powodu armaty wytoczone zoſtały przed pałac Dyrektoryatu. ſtraże podwoione były, i 300. przyiacioł konſtytucyi ſtaneło tamże uzbroionych, dla czuwania dniem i nocą w celu odparcia wszelkiego attaku.

Powodem do tego kroku było Poſelſtwo Dyrektoryatu na dniu 4. do Rady Starszych przyſłane, naſtępuiącey treści: „*Obywatele Reprezentanci*. Dyrektoryat otrzymał Poselſtwo wasze pod dniem 3 t. m. względem zgromadzeń Ludu rozwagami politycznemi zatrudniaiących ſię, odesłał ie zaraz do Miniſtra Policyi, z rozkazem aby zdał w tey mierze iak nayprędszy rapport. Przyłączamy go tu, znaydziecie w nim żądane przez was w tey mierze objaśnienia. Dyrektoryat przeięty potrzebą utrzymania wſzyſtkiego w porządku konſtytucyinym, i ujęcia w kluby tych wſzyſtkich, którzyby porządek takowy rozchwiać uſiłowali, użyie wszelkich ſpoſobow, iakich okoliczności wymagaią. W tym względzie możecie ſpuścić ſię na jego odwagę i gorliwość, tak iak on polega z zaufaniem na zgodzie ſwoiey iednomyślney z ciałem prawodawczym, tudzież na prawach, i śrzodkach które mu też prawa podadzą, dla zabespieczenia osob poiedynczych i ſpokoyności powszechney. (podpisano) SIEYES *Prezydent*.

LAGARDE *Sekretarz*.

*Rapport Miniſtra Policyi* Fouché *zawierał w ſobie co naſtępuie*: „Spodziewano ſię, iż Towarzyſtwa Ludu przyniosą dla Oyczyzny nayszczęśliwsze ſkutki, iż ożywią znowu obumarły duch publiczny, iż przyspieszą marsz konſkrypcyinych nad granice nasze, iż ocucą w ſercach wysoką namiętność zwycięſtwa. Lecz nieszczęściem wſzyſtkie te piękne nadzieie przez wpływ obcy zniszczone zoſtały. *Jakobini* ſtaraią ſię rozdwoić ſerca wſzyſtkich przez ſwoie oſkarzenia, i przez odżywienie nienawiści iednych przeciw drugim. Rozmaite artykuły konſtytucyi na mocy których w poſiedzeniach ſwoich zbierali ſię, widocznie zgwałcone zoſtały. Konſtytucya zabrania takowym zgromadzeniom prezydentow i ſekretarzow. Zamiaſt nich wprowadzono do zgromadzeń, przewodnikow i pisarzow. W brew teyże konſtytucyi przypuszczeni są także ſłuchacze, utworzone kommiſſye, i poprzylepiane pisma w celu roziątrzenia ludu. W takowych pismach wspominane ieſt Króleſtwo Pentarchiczne (Dyrektoryat) z utrzymywaniem, iż Lud tylko przez Mężow Ludu odrodzonym być może. *Jakobini* mowią o prawach, a niechcą uznawać żadney osoby rządowey, pragnąc tylko anarchij. Roziątrzenie ſkutek długiey przemocy mogło sprawić takowe praw zaniedbanie, lecz czas ieſt aby takowe zaniedbanie uſtało. Srzodek w tey mierze ieſt, aby Dyrektoryat żądał praw obiaśniaiących artykuły konſtytucyine tyczące ſię takowych zgromadzeń Ludu. — Rada Starszych poſłała zaraz kopią wyżey wspomnionego Poſelſtwa Dyrektoryatu do Rady 500.

*Maſſena Generał Kommenderuiący do Dyrektoryatu Wykonawczego Rzpltey Francuzkiey w Głowney Kwaterze w Lenzburg d.* 13 *Thermidor* (31. Lipca) *r.* 7.

Obywatele Dyrektorowie. Dnia 11. (29) Nieprzyiaciel w nader przewyższaiących ſiłach uderzył na Generała *Lecourbe*, który ſię przygotował na dzielne iego przyięcie. W pierwszym ſwoim attaku nieprzyiaciel odparł nasze forpoczty aż do *Baven*; lecz wkrotce kilka odwodowych kompaniow z 109tey Pułbrygady całkowicie odparły nieprzyiaciela. Zaieliśmy nazad wszyſtkie nasze ſtanowiſka, a z niemi 300 jeńcow zabranych w dolinie *Iſenthal*. Nieprzyiaciel uderzył powtornie ze wszyſtkiemi ſwemi ſiłami, lecz z tak nieuſtraszonym męſtwem zoſtał przyięty, iż niespodziewaiąc ſię naymnieyszey odnieść korzyści, cofnął ſię z rownym poſpiechem, zoſtawiwszy nowych 300 jeńcow. Czas był tak niepogodny, iż niepozwolił G. *Lecourbe* wyſłać za nieprzyiacielem pogoni. Dla wielkiego deszczu nie można było ſtrzelać z reczney broni, i z tey przyczyny na ſame bagnety walczono. Skutkiem tych bitew było zabranie 600 jeńcow, pomiędzy któremi znayduią ſię Generał *Auſtryacki* Hrabia *de Bey* i 10 officerow; oprocz tego było 300 zabitych lub rannych. Z naszey ſtrony utraciliśmy małą liczbę woiownikow. Generał *Lecourbe* daie iak naywiększe pochwały waleczności wszyſtkich woyſk naszych, a mianowicie 109tey Pułbrygady.—Pozdrowienie i uszanowanie.—podpisano *Maſſena*.

Bywszy miniſter woienny *Milet Mureau*, mianowany ieſt Generalnym inſpektorem fortyfikacyow, a Generał *Suchet* ſzefem ſztabu głownego Armii *Włoſkiey*. Gener: *Delmas* otrzymawszy w podarunku od Dyrektoryatu rynſztunek woienny, powraca nazad do armii *Włoſkiey*.

Nasza armia *Alpeyſka* iuż zaczeła być czynną, Generał *Championnet* z głowney kwatery w *Grenoble* pod dniem 29 Lipca oznaymił miniſtrowi woiennemu, iż ſzef lekkiey Brygady Artylleryi Ob. *Maſſel* pod dniem 24 Lipca opanował wąwozy gor *Feneſtres* i *Fatieres* pod *Feneſtrelles*, w którym zdarzeniu nieprzyiaciel utracił wiele ludzi, gdy my tym czasem żadnego żołnierza nie poſtradali. Zdobyliśmy przytym zapas prochu, wina, ryżu etc. Kommendant chwali nadewſzyſtko odwagę konſkrypcyinych.

Generałowie Brygad *Laroche*, *Leval*, i *Hardy*, zoſtali pomknięremi na ſtopień Generałow Dywizyi. Generałowie Adjutańci *Guiblet*, *Gilli*, *Molitor*, *Sarrazin*, *Lorcet*, *Rouyer*, *Dehilly*, i *Charpentier*, mianowani ſą Generałami Brygad. Obywatele *Ruffin* i *Menard*, Generałami Adjutantami. Dyrektoryat przywrocił do aktualney ſłużby Generała Dywizyi *Dupont*, oraz Generałow Adjutantow *Jeannet*, *Garen*, *Delaage*, *Lomet*.

Dyrektoryat Wykonaw: wyrokiem ſwoim pod dniem 25 Lipca nakazał uwolnienie od ſekweſtru dobra deportowanych, którzy ſię udali na wyspę *Oleron*. Lecz inny wyrok pod tymże ſamym dniem nakazuie umieścić na tey Liście imiona tych, którzy nieposzli na mieysce przeznaczone dla ich deportacyi. Naypierwſzemi ſą *Boiſſy d'Anglas*, *Dommere*, *Dumolard*, *Duprat*, *Gau*, *Lemarchand--Gomicourt*, *Noailles*, *Simeon*, *Villaret--Joyeuſe*, *Laumont*, *Muraire*, *Paradis*, bywsze Członki Ciała Prawodawczego. *Cochon* Exminiſter; *Mailhe* bywszy Członek konwencyi. Oſtatniemi ſą *Boyard*, *Bornes*, *Cadroy*, *Couchery*, *Delahaye*, *Duplantier*, *Henvi Lariviere*, *Camille Jourdan*, Andrzey Jozef *Jourdan*; *Imbert -- Clomés*, *Lacariers*, *Lemerer*, *Merſan*, *André*, *Maccurtin*, *Pavie*, *Paſtoret*, *Poliſſart*, *Praire--Montant*, *Quatremer--Quincy*, *Saladin*, *Viennot--Voblanc*, *Vauvilliers*, *Dumas*, *Ferrant*, *Vaillant*, *Portalis*, *Blain*, *Carnot*, *Miranda*, *Sicard*.

Konferencya którą Bankierowie *Paryscy* odprawili dnia 31 Lipca z Miniſtrem *Robert Lindet*, była nader długa. Mianowano na niey Kommiſſarzow dla naradzania ſię względem żądanego zaliczenia 30 milionow, których potrzebę przełożył nowy miniſter. Pomiędzy Kommiſſarzami znayduią ſię *Barillon*, *Peregaux*, *Fulchiron*. *Jubié*, *Germain*, *Sevennes*. Na żądane od miniſtra 30 millionow, zaliczono iuż dobrowolnie 6 millionow.

Dnia 27 Lipca przybyli do *Bordeau* dway nadzwyczayni kuryerowie. Jeden przyſłany do Departamentu udał ſię natychmiaſt do kommendanta. Dnia 30 nic ieszcze z tych depeszow nie zoſtało odkrytym. Dnia 28 i 29 garnizon wprowadzonym był do zamku.

Donoszą z *Kadix*, iż ziednoczona flotta w czaſie ſwoiey dzieſięciodniowey podroży napotkała i zabrała ieden kutter *Angielſki* wyprawiony z *Gibraltaru* z 42 tyſiącami piaſtrow, ieden bryk *Algierſki* od 22 armat i 150 ludzi pod kommendą iednego renegata *Hiſzpana*, który niechcąc bydź żywcem zabrany, wytrzymał wiele poſtrzałow z trzech okrętow od 74 armat w odległości pół wyſtrzału z karabina, czwarty okręt zbliżony był o wyſtrzał z piſtoletu przez pół godziny. Renegat wytrzymywał ten ogień z armat i ręczney broni odpowiadaiąc podobnymże ſposobem. Nakoniec poddał ſię odebrawszy więcey niż 600 wyſtrzałow armatnych, nie maiąc tylko ieden maſzt na pół ucięty; w tey bitwie miał trzech ludzi zabitych a ſto rannych, z których w cztery godziny 60 umarło. Byliśmy tu w niezmiernym podziwieniu na widok nagły, iedney z naypięknieyszych i naywiększych flottow, osadzoney ekwipażem który pała chęcią walczenia. Poſtępowanie officerow *Francuzkich* i maytkow powszechny ſzacunek ku nim ziednywa.

Spodziewamy ſię teraz, iż z *Szwecyą* pokoy utrzymany zoſtanie. Z ſtrony *Szwedzkiey* zanieſione ieſt żąda-

nie, aby ambargo z *Szwedzkich* okrętow w portach *Francuzkich* zoſtaiących znieſione być mogło. — Kamerdyner *Sieyeſa* wyiechał ztąd przed kilku dniami z pewnemi zleceniami.— Kaſyer rządu *Francuzkiego* w *Szwaycaryi* otrzymał fundusz dla zapłacenia iedney części zatrzymanych pieniędzy żołnierzom *Helweckim*.— Słychać, iż miniſter *Bernadotte* będzie iedną z armiow naszych dowodzić.— W *Tulonie* uzbraiaią teraz 3 liniowe okręty i 3. małe ſtatki.— Woyſka *Hiszpańſkie* w *Rochefort* będące ſtosownie do otrzymanego rozkazu ſą iuż w marszu do *Breſt*.— W *Lalmyere* telegraf utrzymuiący korrespondencyą z *Breſt*, zoſtał od Szuanow zniszczony.— Na dniu 1. t. m. w *Port Malo* ſpuszczono z warsztatu fregatę nową *Dydonę*.

Z *Genui* pod dniem 22 Lipca donoszą, iż tam codziennie przybywaią okręty ze zbożem. Na dniu 1. *Moreau* wyiechał do *Sawony* dla obeyrzenia tamże woyſk z *Francyi* przybyłych. Na dniu 20 Dyrektoryat *Liguryiſki* zapytał ſię w poselſtwie ſwoim G. *Moreau*, czyli chce bronić odnogi *Spezzia*. Odpowiedział na to: iż Armia *Francuzka* do oſtatniego bronić iey zamyśla, i że w oſtatniey konieczności uwiadomiłby rząd *Liguryiſki* dla użycia śrzodkow do uratowania Artylleryi. *Macdonald* namyślił ſię na koniec do obięcia kommendy nad prawym ſkrzydłem Armii *Włoſkiey* 12 tyſięcy ludzi wynoszącym.— Jeden z Kommiſſarzow *Amerykańſkich* do *Paryża* przeznaczonych w drodze umarł.— W *Genewie* pracuią nad naprawą wałow.— Nowy miniſter *Reinhard* dziś albo jutro ieſt tu ſpodziewany. Po przybyciu iego *Talleyrand* ma wyiechać (iak mowią) do niższey *Saxonij*.

Generał *Maſſena* ieſt odwołanym, na mieysce jego kommendę obeymuie Generał *Moreau*. Wodz ten ma ſtanąć na dniu 4. w *Arau*. Mowią iż *Maſſena* dla tego utraca kommendę, że nie attakował Arcy-Xiążęcia *Karola*.— Kommiſſarz rządowy departamentu *Sekwany* i *Marny* oſkarżył przed Ciałem Prawodawczym Pismo Rojaliſtow pod tytułem; *Proceſs kryminalny ktory w roku* 1799. *przed trybunałem kaſſacyinym ma być roſtrzygniony pomiędzy* 25 *millionami ludzi i rewolucyą która nieład do Francyi wprowadziła.*— Kommendant *Lyonu* nakazał wſzyſtkim cudzoziemcom, którzy ważnych interessow nie maią w tym mieście, aby w pięciu dniach wyiechali z niego, ieżeli niechcą podlegać karze na ſzpiegow uſtanowioney.— Bywszy Maire *Paryża* Ob. *Pache*, ieſt teraz dozorcą tuteyszego ſzpitalu.— Poseł *Würtemberſki* P. *Abel* wyiechał z *Paryża* wraz z ſekretarzem legacyi Panem *Hochſtädter*.— *Hiszpania* daie nam za okręt *le Censeur* swoy okręt *St Sebaſtian*, ktory ma być *Przymierzem* przezwany.— Pogłoſka iakoby Generał *Mack* zoſtał otruty od własnego swego Adjutanta, nie znayduie wiary.— Dyrektoryat zyſkał pozwolenie do wywiezienia miedzi z *Bordeau* i *Bayonny* dla marynarki *Hiszpańſkiey*.

Uzbroiona w *Dunkierce* flotylla, była iuż tamże na wypłynieniu, dla uważania obrotow *Angielſkich* po nad brzegami *Belgickiemi*. Brzegi te oſłonione są trzema obozami *Francuzkiemi*, z ktorych naymocnieyszy ſtoi między *Brugge* i *Oſtendą*. Użyte są śrzodki, iż mocne ſiły nagle wyruszyć mogą tam, gdzieby nieprzyiaciel wylądować zamyślał.— Z *Neufchatel* donoszą, iż tamże 4000. ręczney ſtrzelby złożoney było dla uzbroienia uszłych z niewoli *Francuzkiey* żołnierzy Cesarſkich lub emigrantow *Szwaycarſkich*, lecz tamteyszy Gubernator tego niedozwolił.— Do bywszego poſła Rzpltey w *Neapolu* Ob. *Lacombe St Michel*, ktòry ſię teraz w departamencie *Taru* znayduie, poſłano w tych dniach kuryera.

Tuteyszy Dziennik *Publiciſte* zawiera co naſtępuie: „Podług liſtow z *Barcellony*, przez nadzwyczayną okazyą przybyłych, *Anglicy* na morzu ſrzodziemnym podzielili potęgę ſwoią morſką na trzy dywizye, iedna udała ſię do *Neapolu*, druga płynie na *Ocean*, a trzecia znayduie ſię przy brzegach *Afrykańſkich* zarażona ſzkorbutem.— Tuteysi patryoci przypisuią Admirałowi *Bruix* wysoką przezorność umyſłu, i wiele ſpodziewaią ſię po iego przedſięwzięciach.

W Departamentach zachodnich zaszło kilka potyczek między Republikanami i Szuanami. Około *Ingrande* Szuani zoſtali rozproszeni. W *St. Pierre dę Landes*, bliſko *Ernée* w Departamencie *Mayenne*, ſchwytano 300 Szuanow. Zabity ich dowodzca nazywał ſię *Alfons Ledauphin*; w iego kieszeniach znaleziono ordynanse z podpisem: *Achille Leblonde*.

Dwoch officerow z podpisem imion ſwoich zeznało, iż wyspa *Korfu* utracona zoſtała przez zdradę. Twierdza była doſtatecznie w żywność opatrzona, lecz Pani *Briche* kochanka kommiſſarza, lękała ſię utraty życia ſwego, inni lękali ſię utraty łupieztw ſwoich, a tak mężny *Chabot* przymuszony był kapitulować.— W nowym liście okolnym miniſtra *Bernadotte* do kommendantow fortec przy końcu wyrażono ieſt: *Sparta* gardziła murami, powierzaiąc ſię zupełnie odwadze i cnotom obywatelow ſwoich.

*z Paryża dnia 8. Sierpnia.*

Rząd ogłoſił naſtępuiące pisma:

Armia Alpeyſka.— *w Głowney kwaterze w Grenoble dnia* 11. *Thermidora* (29.) *Lipca*.— *Championnet Generał kommenderuiący do Miniſtra Woiennego.*

Posyłam ci Ob. Miniſtrze rapport Szefa Brygady *Maſſel* kommendanta w *Feneſtrelle*. Przekonasz ſię o dzielności z iaką ten kommendant odpiera od tego mieysca czuwaiącego nań nieprzyiaciela. Jego poſtępowanie w tey rozprawie zaſługuie na pochwały z powodu roſtropności, którą okazał w rozporządzeniu obrotow. Zaięte ſtanowiſko równie ieſt ważne iak trudne.— Pozdrowienie i braterſtwo. (podpisano) CHAMPIONNET.

*Kopia Liſtu pisanego przez Szefa Brygady artylleryi lekkiey* Maſſel, *do Generała dywizyi* Hatry *z Feneſtrelle pod d. 7. Thermidor (24. Lipca.)*

„Tey nocy zdobyliśmy wąwozy *Feneſtres* i *Fatieres*, które iak ci wiadomo, miano za niedobyte. Pomimo palisadow, pomimo potroynych ſzańcow, oraz długiego i przepaściſtego góry ſtoku, nieprzyiaciele zoſtali napadniętemi. Kapitan *Duclos* z 99tey Pułbrygady, dowodzący tą wyprawą pod dozorem Szefa Brygady *Simon*, przedarł ſię pomiedzy ich ſtanowiſkiem, i okopami z prawey ſtrony wąwozu *Fenetres*, ſtykaiącemi ſię z nader przepaściſtą górą: z tey rzucił ſię pomiędzy palisady, przez ktore dla ich wysokości potrzeba było po drabinach przechodzić. Kapitan *Fabre* z ſwoiey ſtrony wdarł ſię na niezmiernie wyſoki wierzchołek od ſtrony wąwozu *Fatieres*; tam ſkoro poſtrzegł nieprzyiaciela, wpadł nań przez palisady pomimo dawanego odporu, Kapitan *Malinard* z 68mey Pułbrygady poſtępował z 120 ludźmi dla rzucenia ſię na ścieszkę łączącą okopy obydwoch wąwozow; uſkutecznił doſkonale ten obrot, lecz przyſzedł nieco zapoźno dla zatamowania tey drogi przez którą większa część nieprzyiacioł ſchroniła ſię. Wielu wieśniakow przy nieprzyiacielu będących, rzucili ſię dobrowolnie w okropne przepaści, ażeby rąk naſzych uszli. Odważyliśmy ſię na tę wyprawę, ponieważ nasza załoga uſtawicznie była napaſtowaną. Konſkrypcyini okazywali wiele męztwa, a wszyſcy w powszechności dobrze powinność ſwoią pełnili.— Pozdrowienie i ſzacunek. (Podpisano) MASSEL.

Ob. *Lalande* w całey ſwoiey napowietrzney podroży dowiedział ſię, iż przy małym wietrze można przeyść 12. tyſięcy ſążni na godzinę, ale że nieuſtanny ruch łodki niepozwala umieścić na niey lunetow.

W ſtanowiſku *Breſteńſkim* ſpuszczono z warsztatu okręt *l'Invincible* od 90 armat.— *Lareveillere* kazał dziś rozdawać ſwoie usprawiedliwienie.— *Rewbel* rownież poſtanowił ſtanąć przed ſwemi ſędziami (*Publiciſte*.)

Dyrektoryat nakazał Miniſtrowi Policyi ażeby niezwłocznie wyszukiwał i ſtawił w Trybunałach Autorow, Drukarzow i roznoſicielow zapalaiącego pisma pod tytułem— *Smiertelna woyna przeciwko Jakobinom.*

Bracia Generała *Buonaparte* na mocy Liſtow i prywatnych donieſień ktore odbieraią, nieprzeſtaią powątpiwać o tym wſzyſtkim, co zagraniczne pisma zawieraią w sobie trwożącego o ſtanie ich brata w *Syryi*. Należy więc z wielką nieufnością czytać to wſzyſtko, co my ſami donoſiemy pod datą z *Konſtantynopola*, ponieważ wiadomości z tey ſtrony mogą być zmyślanemi, a przynaymniey bardzo przesadzonemi.

---

Rada Starszych na podaną ſobie odpowiedź Dyrektoryatu względem politycznych zgromadzeń, oraz na przyłączony Rapport Miniſtra Policyi, poſtanowiła iż ten Rapport będzie drukowanym i poſłanym do Rady 500. co tegoż dnia uſkuteczniono. Po przeczytaniu jego, wszczęły ſię żywe ſpory, czyli te pisma maią być drukowane; wielu było przeciwnych. Te ſpory na ſeſſyi wczorayszey ponowione, przemieniły ſię w zamieszanie. *Briot* mocno powſtawał przeciw drukowaniu. Oświadczam przed Narodem, rzekł, iż ułożona ieſt przez Roialiſtow konspiracya na wyrznięcie Republikanow. Wychodzę od Miniſtra woiennego; przerażony on ieſt pomnażaiącemi ſię zaboyſtwami, nasi obrońcy mianowicie w armij *Angielſkiey*, są w małey liczbie, ażeby ſię oprzeć mogli kupiącym gromadom etc.— Nakoniec dekretowano, ażeby Poselſtwo Dyrektoryatu odeſłane zoſtało do oddzielney Kommiſſyi. Rapport iednak Miniſtra Policyi nie zyſkał honoru druku.

Naradzanie ſię względem Aktu oſkarzenia czterech Ex-Dyrektorow na wczorayszym taiemnym wydziale, do jutra zoſtało odłożone. Pomiędzy mowiącemi w tey materyi, *Sterlock* powſtał nadewszyſtko przeciw tym Deputowanym, którzy przed 30. Prairial będąc ſłużalcami, ſtołownikami i doradzcami zrzuconych tyranow, niechcą iuż przeſtawać na sprawiedliwey karze w ich zrzuceniu, i żądaią ich głow za ſamowładne uciemiężaiące poſtępowania, do których ich ſami wciągali (*Przyiaciel Praw*.)

Na iedney z oſtatnich ſeſſyow Rady 500 *Bertrand* z Departamentu *Calvados* rzekł, iż zaledwie upłyneły cztery Dekady od oſtatniego tryumfu wolności, a iuż poſtrzegać ſię daią nowe żywioły przemocy; Łupiezcy i zdraycy wdzieraią ſię w zgromadzenia polityczne, które chcą do gwałtownych przyniewolić śrzodkow. Te zgromadzenia domagaią ſię ukarania nieprzyiacioł Oyczyzny; oni wołaią, iż Oyczyzna ieſt w niebespieczeńſtwie. Towarzyſtwa żądaią ukarania złodzieiow, oni powſtaią przeciwko terroryzmowi; zmyślaią przywidziane konspiracye dla potłumienia ducha publicznego, i wſtrzymania naszych uſiłowań przeciwko nieprzyiaciołom Oyczyzny czynionych. Zaſtanowcie ſię nad tym co was czeka. Staraycie ſię ożywić publicznego ducha; wprowadźcie do Zgromadzeń politycznych taki porządek, ażeby niemogąc bydź niebeſpiecznemi, ſtały ſię patryotyzmu ſiedliſkiem. Zapewniycie ſposob doſtarczania wydatkom na potrzeby kraiowe; zaklinaycie na całość Oyczyzny naszych kollegow w Radzie Starszych, ażeby lub potwierdzili wasze w tey mierze śrzodki, lub wam wſkazali inne dla opatrzenia naszych obrońcow w żywność i odzież, podaycie na złorzeczenia tych, ktorzyby chcieli ducha publicznego potłumić, lub przeciw Konſtytucyi i Rzeczypospolitey powſtać; ukarzcie zdraycow, łupiezcow, obalcie wſzyſtkie fakcye, etc. Domagam ſię mowił nakoniec, ażeby Kommiſſya w przeciągu trzech dni obowiązaną była podać proiekt organizacyi Zgromadzeń ludu, i ażeby ſię codziennie zatrudniano ſkarbem, poki nasze, zrzodła nie będą zapewnione, a zdraycy ukaranemi.— Ten wniosek zoſtał przyięty, i do druku odeſłany. Muzyka wygrywa pieśni patryotyczne, a ſeſſya przy okrzykach niech żyie Rzplta, zakończona.

Na ſeſſyi dnia 5. Rada 500. dekretowała, iż Armie Rzpltey na rok 8 z wyięciem Armii *Wschodu* (pod Generałem *Buonaparte*) ſkładać ſię maią z 565,212. ludzi, których utrzymanie kosztować będzie 128 millionow 374.263 frankow. Przy Armiach będzie użytych 400 Kommiſſarzow, którzy kosztować maią 2 milliony 188,000. frankow. W ſzczegulności 323,100. ludzi w batallionach infanteryi, 84,000. ludzi lekkiey infanteryi, 14.130. dragonii, 20,724 ſtrzelcow konnych, 1408 karabinierow. 13,275 kawaleryi, 11,304 huzarow, 15,104 artylleryi pieszey, 3728 artylleryi konney, 1196 pontonierow, 576 minierow, 3164 ſaperow, 10,564 gendarmow, 1250 gwardyi Ciała Prawodawczego (kosztuie 442,909 frankow) 286 gwardyi Dyrektoryatu (kosztuie 162,891 frankow) 18,000. woyſka poſiłkowego *Helweckiego* (3 milliony 11,741 frankow) Gwardya Ciała Prawodawczego ma odtąd być dowodzoną od Generała dywizyi.— Na teyże ſeſſyi Dyrektoryat oznaymił Ciału Prawodawczemu, iż chciał aresztować ex-miniſtra *Scherera*, lecz że go w domu nie znaleziono. Proces przeto ma mu być zaocznie w Trybunale kryminalnym czyniony, i że nakazał miniſtrom zdać obszerny rapport względem oſkarzonych OOb. *Faypoult* i *Trouvé*, tudzież GG. *Shauenburg* i *Grouchy*.

Na Seſſyi Rady 500. Republikanie z *Montpellier*, *Montagnac*, *Draguignan* etc. uſkarzaią ſię na bezkarność

tryumwirow. Lub byli lub nie byli wyſtępnemi. W pierwszym przypadku, dla czego ich niedoścignął miecz prawa? w drugim dla kogoż ten dzień, ieżeli nie dla was? *Cambon* bywszy członek konwencyi, przypomina Prawo teyże Konwencyi, nakazuiące wszyſtkim ſwym Członkom, ażeby podawali ſtan ſwego maiątku w momencie obeymowania i ſchodzenia z urzędow. To prawo dla opinii publiczney i przez delikatność Deputowanych poſtanowione, dotąd zoſtaie bez ſkutku. Doprasza ſię, ażeby nietylko zoſtało ponowionym, ale ażeby było przyſtosowane do wszyſtkich osob wezwanych do obrad Prawodawczych, do Dyryrektoryatu, do Miniſterium, i do naypierwszych Urzędow Rzeczypospolitey.— Odeſłano do Kommiſſyi złożoney z Deputowanych. *Beaudet, Duplantier, Clemenceau, Bonaaire. i Cambé.*— Na wniosek *Eſchaſſeriaux* dekretowano, iż dnia 10 Sierp: obchodzona będzie Uroczyſtość 23 Thermidora z całą swoią okazałością.— *Rollin* imieniem Kommiſſyi podaie naſtępuiący proiekt: I. Nikt nie może być Członkiem zgromadzenia ludu zatrudniaiącego ſię kweſtyami politycznemi, ieżeli nie ieſt obywatelem *Francuzkim*.— II. Każdy kto nadweręży Prawa iakie ma każdy Obywatel łączenia ſię do zgromadzeń Ludu, ſtawiony będzie przed Trybunałem mieyscowym, dla odebrania kary iako burzyciel ſpokoyności publiczney.— III. Każde przeſtąpienie Artykułow 362. 363. i 354. Aktu konſtutucyinego, będzie dochodzone przez Policyą, i ukarane trzymieſięcznym więzieniem; za powtorzeniem tego wyſtępku kara podwoiona zoſtanie.— IV. Wszyſtkie Prawa Policyi generalney ſą przyſtosowane do osob należących do politycznych towarzyſtw. —— V. Wszyſtkie temu przeciwne Prawa ſą znieſione.— Nakazano drukować i odłożono.

Widać, iż Radza 500. bardziey popiera i broni zgromadzeń Ludu niż Rada Starszych. Deputowany *Garrau* powſtawszy przeciw oſkarzeniom *Courtois* względem Jakobinow, rzekł. Zdaie ſię iakoby nikogo bardziey nie lękano ſię, iak tych, których tryumwirowie anarchiſtami nazywać byli zwykli. Lecz kompanie Jezusa i ſłońca, roialiści, mordercy, łupiezcy ſkarbu publicznego ſą oszczędzani.

---

Na Zgromadzeniu *Jakobinow* 31. Lipca i 1. Sierpnia uchwalono drukować mowy, ktore Towarzyſtwo osądzi przydatnemi do ożywienią ducha publicznego.—*Billardon-Sauvigny* prezentuie Towarzyſtwu młodą Obywatelkę nazwiſkiem *Nanette Puleau* 20 lat wieku maiącą, która w 13. roku zaciągnela ſię do armiow Rzpltey, i odprawiła ſiedm kampaniow w artylleryi lekkiey pod imieniem Franciszka *Rouſſel*; Przytacza wiele dowodow iey waleczności.— Oſkarzenie przeciwko ex-miniſtrowi ſkarbowemu *Ramel*, iako ułatwiaiącemu wprowadzanie towarow *Angielſkich*, i że też towary oddawał nazad tym, u których były znalezionemi.— Nowy wnioſek wspierania wdow i ſierot ktore utraciły ſwych mężow lub oycow pod *Grenelles*. Poſtanowiono tymczasowo czynić w Towarzyſtwie kilkadniową ſkładkę.

Na dniu 5. *Marchand* miał długą mowę przeciw rapportowi Miniſtra Policyi *Fouché*. Wyſtawiał wyborne korzyści Zgromadzeń Ludu. *Julien* uſkarzał ſię, iż w tak wielkim zgromadzeniu mało ieſt mowcow do obrony praw Ludu, i ożywienia ducha publicznego. *Cochet* przydał. Wydane ieſt hasło do zamordowania Republikanow, powinniśmy nieuſtawać w ściganiu łupieżcow ſkarbu publicznego. Rzucono w gorę kapelusze i poprzyſiężono wszyſtkiemi ſiłami przeszkadzać wprowadzeniu do ſtoyności królewſkiey.— Generał *Augereau* ieſt przewodnikiem klubu obrany. Powſtaie on mocno przeciw Dyrektorowi *Gohier*. Deputowany *Stevenotte* urząd pisarza odbywa.

W *Marſylij Jakobini* nosili po mieście z tryumfem buſt *Marata*, a portret *Barrasa* ſpalili. Zgromadzenie ich było na czas nieiaki zamknięte, lecz znowu potym otworzone zoſtało.— Wielu Deputowanych odłączywszy ſię od zgromadzenia *Jacobinow* w *Paryżu*, zbieraią ſię osobno w pałacu *Salm*.

Z oſtatnich ſeſſyow *Jakubinow*, iasno daie ſię widzieć, iż przedſiewzieli wielką woynę z Rojaliſtami. Ci także oręż ſwoy podnoszą. W wielu pismach obmierzili Rewolucyą a mianowicie *Jakobinow*. Znowu okazuie ſię tu pismo rojaliſtow dawniey wydawane pod tytułem *Akta Apoſtołow*.

*z Bruxelli dnia 6. Sierpnia.*

Woyſka ktore formuią oboz nad *Mozą*, ściągaią ſię ze wszyſtkich ſtron do ſwego przeznaczenia. Ten oboz nie będzie wynosił iak tylko 7. do 8. tyſięcy ludzi, ktorzy maią tam przybyć d. 10. lub 12. tego mieſiąca.

*z Amſterdamu dnia 2. Sierpnia.*

Miaſto nasze naywiększey w tym momencie używa ſpokoyności. W wielu mieyscach zatrudniaią ſię robotą mundurow, których liczba ma dochodzić do 50 tyſięcy. W tym tygodniu wzięto w rekwizycyą 36 ſtatkow rożney wielkości, które maią bydź użyte na brzegach do przewożenia woyſk i ammunicyi. Niewiadomo dokąd te woyſka są przeznaczone. Zatrudniaią ſię także wzmocnieniem naszey flotty. Zapewniaią, iż konſkrypcyinym dany będzie wybor ſłużenia na lądzie lub na morzu; ktorzy zechcą ſłużyć na morzu, odbiorą 10 dukatow zadatku.

*z Hagi dnia 10. Sierpnia.*

Nasza Armia coraz więcey zaczyna być w poruszeniu. W niektórych mieyscach powſtaiące rozruchy uśmierzone zoſtały.—Spodziewaią ſię tu, iż flotta *Francuzko-Hiszpańſka* przybędzie do *Texel*.— Nasz Dyrektoryat podał notę Dyrektoryatowi *Francuzkiemu* uſkarzaiąc ſię na potwarze, których ſię dzienniki *Paryſkie* dopuszczaią przeciw rządowi *Batawſkiemu*, żądaiąc w tey mierze oboſtrzenia druku.— Kawalerya przy Armii *Francuzkiey Reńſkiey* nie ieſt liczna, lecz artylerya ieſt naylepsza iaka tylko znayduie ſię w Rzeczypospolitey *Francuzkiey*.

*z Madrytu dnia 21. Lipca.*

Połączona *Hiszpańſko-Francuzka* flotta ktora od dnia 10. weszła do *Kadix*, znowu na dniu 18. wypłyneła z tego portu, kieruiąc bieg swoy na Ocean. Nie wiemy ieszcze nic pewnego, czy ſię przy *Lizbonie* zatrzyma, czy daley do *Breſt* i *Irlandyi* poydzie. Admirał *Francuzki* zabrał w *Kadix* wszyſtkie w depozycie leżące pieniądze z zdobyczow zebrane, chociaż względem nich ieszcze apellowano, dla opatrzenia tymczasowo w rozmaite potrzeby flotty połączoney.

*z Peterzburga dnia 2. Sierpnia.*

Imperator Jmć ogłoſić tu kazał wypowiedzenie woyny *Hiszpanij* iako mocarſtwu ſprzymierzonemu z *Francyą*. W wydanym manifeście wyrażono ieſt, iż *Roſſya* z ſprzymierzeńcami ſwemi powſtała całemi ſiłami przeciw bezbożnemu rządowi *Francyi*, dla iego obalenia. Ze zpomiędzy mocarſtw *Europeyſkich Hiszpania* naybardziey dopomagała *Francyi* przez wspolne uzbraiania. Ze ponieważ nadaremnie odwodzoną była od tego i naprowadzaną na prawdziwą ścieszkę honoru i ſławy, przeto woyna iey ieſt wypowiedzianą.

*z Kopenhagi dnia 10. Sierpnia.*

Poseł Francuzki Ob. *Grouvelle* podał tu mocne przełożenie względem wyroku nie wpuszczania kaprow Mocarſtw woiuiących do portow *Duńſkich*. — Wczoray poseł *Roſſyiſki* Baron *de Krüdner* wyiechał z tey ſtolicy, iak mowią do *Lubeku*.

*z Strazburga dnia 4. Sierpnia.*

Pewną ieſt rzeczą, że Generał *Bernadotte* obeymie kommendę nad Armią *Reńſką*, ſkoro tylko Generał *Müller* ſkończy organizacyą teyze Armij. Generał *Moreau* będzie miał naywyższą kommendę nad Armią *Dunaiu* w *Szwaycaryi*. Zępewniaią, że Ob. *Alexandre* zaſtąpi *Bernadotta* w Miniſteryum woiennym. Generał *Chateanneuf-Randon* będzie użyty na lewym ſkrzydle Armij *Reńſkiey*; ma ſię udać nieodwłocznie do *Coblentz*.—Podług liſtow z *Berny*, zaszły wielkie poruszenia w Armij *Maſſeny*. Na dniu 5. rano ſłyszano w *Bernie* bardzo mocne z armat ſtrzelanie.

*Od brzegow Menu dnia 6. Sierpnia.*

Woyſka *Francuzkie* ktore były między *Lahną* i *Niddą*, cofneły ſię w części na brzeg lewy. Liczbę woyſk *Francuzkich* pod i w *Moguncyi* podaią do 20 tyſięcy ludzi.—Generał *Maſſena* odebrał rozkaz wyſłania kilku korpusow do Generała *Championnet*, dla tym prędszego armii *Alpeyſkiey* urządzenia, mieyſce zaś ich konſkrypcyini zaſtąpić maią. Sciągnął on także do ſiebie kilka oddziałow z *Alzacyi*, a na ich zaſtąpienie idą korpusy z pod *Moguncyi*.

W *Moguncyi* załoga pomnożyła ſię do 20. tyſięcy.— Wiele pism publicznych twierdzi, iż między dwoma wielkiemi i ściśle ſkoiarzonemi dworami *Europeyſkiemi* oziębłość ſię wzmogła.

W *Karlsruhe* wyszło naſtępuiące Obwieszczenie: „Z wielkim ſmutkiem Konsyſtorz dowiaduie ſię, iż większa część młodych kandydatow w kraiu *Badeńſkim*, okazuie mocną ſkłonność do przemienienia wiary *Chrześciańſkiey* w ſamą Moralność naturalną. Już ſię dały widzieć rozumowania w tey mierze. Xiąże panuiący nie może na to pozwolić, aby poddani jego nową nauką mieli być napawani podług upodobania każdego przeieżdzaiącego duchownego.

*z Weſtfalij dnia 10. Sierpnia.*

Na dniu 3. t. m. przeieżdżał przez *Osnabruk* Xiąże dziedziczny *Oranij* i udał ſię do *Lingen* nad granice *Hollenderſkie*. W świcie iego znaydowało ſię wielu Adjutantow i woyſkowych. Ztamtąd Xiąże poiechał do *Jevern*.

*z Ratyzbony dnia 11. Sierpnia.*

W ſprawie zaboyſtwa miniſtrow *Francuzkich* na dniu 9. Seym Rzeszy iednomyślnie uchwalił, aby dochodzenie tey rzeczy ſamemu Ceſarzowi zoſtawione było.

*z Berny dnia 30. Lipca.*

Dyrektoryat Wyk: wydał pod d. 26 Lipca naſtępuiące Poselſtwo: Dnia wczorayszego ſtraż miaſta *Arberg* wywieſiła dawne chorągwie *Berneńſkie*, i te powiewały iuż na Ratuszu, gdy municypalność zdiąć ie kazała. Wydane są rozkazy, ażeby indagowano ſprawcow tego poſtępku, a przez nich może odkryty będzie wątek knowaney przez nieprzyiacioł zdrady. Obywatele Reprezentańci, to zdarzenie zwrocić powinno waszą uwagę na ſzkodliwe ſkutki iakie okoliczności tego rodzaiu mogą ſprawić na umyśle ludu etc.

*Dnia 1. Sierpnia.*

Rządzca Kantonu *Lemańſkiego* donioſł naszemu Dyrektoryatowi o niebespiecznym kupieniu ſię dezerterow *Szwaycarſkich*; Użyto na ten koniec przyzwoitych ſposobow. Wczoray przechodził przez to miaſto liczny korpus woyſk *Francuzkich* ze śrzodka *Francyi*. Ten korpus ieſt zapewne przeznaczony do armij *Alpeyſkiey*. Ob. *Begoz* Miniſter intereſſow zewnętrznych poiechał do *Lenzburg* z ważnemi depeszami do Generała *Maſſeny*.

*z Genui dnia 17. Lipca.*

Głowna kwatera woyſk formuiących Armią *Neapolitańſką* znayduie ſię teraz w *Albaro* na Przedmieściu przy bramach *Genui*; z tamtey ſtrony *Beſagno* w części wschodniey. Głowna kwatera Generała *Moreau* ieſt zawſze w *Carigliano* z drugiey ſtrony miaſta w części zachodniey. Te dwie Armie ſą całkiem złączone, i podług wszyſtkich podobieńſtw maią iakąś ważną czynność w zamiarze.

W Armii *Neapolitańſkiey* nie zoſtało iak tylko trzech Generałow którzy niebyli rannemi lub zabitemi; toż ſamo można powiedzieć o Szefach korpuſow. Gdyby więc ſama odwaga doſtateczną byla na odnoszenie zwycięztw, nie ma żadney wątpliwości, iż *Francuzi* byliby ſię ſtali Panami obydwoch brzegow *Trebij*.

*z Liworno dnia 23. Lipca.*

Fregata *Angielſka* ktora przybyła na dniu 20. z *Neapolu*, potwierdza wiadomość o przybyciu Królewſkim do ſtolicy w towarzyſtwie 700, osob. Miaſto *Kapua* i *Gaeta* gdzie *Francuzi* zoſtawili garnizony, są obleżone przez woyſka *Neapolitańſkie*. Insurgenci z *Arezzo* zaieli miaſto *Perugia*, garnizon *Francuzki* cofnął ſię ku *Rzymowi*, insurgenci udali ſię potym ku *Ankonie*.

*z Bononij dnia 24 Lipca.*

Donoszą z *Rzymu* pod datą 20 Lipca co naſtępuie: Zoſtaiemy tu zawſze w ſtanie oblężenia. Generał *Francuzki* nieprzeſtaie przeprowadzać do zamku S. *Anioła* ammunicyow i żywności.— W *Civitavecchia* czynią przygotowania do mocney obrony.— Niedawno przed *Civitavecchia* pokazała ſię wielka liczba okrętow woiennych; domyślaią ſię, iż to ieſt eſkadra *Roſſyiſka* i *Turecka*.

*z Medyolanu dnia 2. Sierpnia.*

Niemamy żadney pewney wiadomości o wielkiey Armii. Niektórzy mowią, iż Głowna kwatera Generała *Suwarowa* ieſt w *Aqui* i że nasze forpoczty rozciągaią ſię aż do *Seravalle*. Większa część woyſka *Francuzkiego* ma ſwoie ſtanowiſka między *Milleſimo*, *Paleſtrino*, *Vado*, i *Savoną*.

*z Wenecyi dnia 2. Sierpnia.*

Generał *Latour Foiſſac* kommendant *Mantui*, Generał Szwaycarſki *Mayer*, i dwóch Generałow *Cisalpińſkich* przybyli tu na dniu 13. Wczoray ſtaneli tu inni officerowie z garnizonu *Mantuańſkiego*.

*Od granic Włoſkich dnia 2. Sierpnia.*

Załoga *Mantuy* nie była dość mocna do wytrzymania długiego oblężenia. Dla czynienia ſilnych wycieczek i burzenia robot oblegaiących, potrzeba było przynaymniey 18 do 20 tyſięcy woyſka. Magazyn ſienny zapalony granatem obok magazynu prochowego leżący, nie mało ſię przyczynił do poddania fortecy.— Mowią, iż znaczne ſkarby w *Mantuy* znaydowały ſię.— Forteca ta znaydowała ſię przez 2 lata, 5 mieſięcy i 26 dni w ręku *Francuzkich*. Na dniu 2 Lutego 1797 zaiętą zoſtała przez kapitulacyą od Generała *Serrurier*.— Część armii Ceſarſkiey *Mantuę* oblegaiącey udała ſię ku *Genui*, druga do *Szwaycaryi*.— Do ſpiſku w *Medyolanie* knowanego, nie G. *Serrurier*, lecz G. *Fiorella* ktoremu na ſłowo honoru wolno było wszędzie przechodzić ſię, miał należeć.

---

## OBWIESZCZENIA

Na Terminie dnia 5 Września r. b. przed południem o godzinie 10 w Pałacu tuteyszych Magiſtratur Rządowych odprawiać ſię będzie przed wyznaczonym na to Kommissarzem publiczna Licytacya Liwerunku furażow, iako to: 1702 1/2 Winſplow Owsa: 8.280 Cetnarow Siana: oraz 2,230 Kóp 11 1/5 wiązek Słomy dla Kawaleryi tu na garnizonie ſtoiącey na czas całoroczny, iako to: od 1 Października w r. b. do oſtatniego dnia Września w roku przyszłym. Naymniey na Liwerunek takowy ofiaruiący, poſtawiwszy natychmiaſt kaucyą pewną na 6,000 Talerow otrzyma na to zlecenie, przy oſtrzeżeniu wyższey approbacyi. O czym obwieszcza ſię życzących ſobie takowego Liwerunku, wzywaiąc onych, aby ſię dnia wzmiankowanego w domu Kollegiow Rządowych znaydowali, i względem offerty złożyli ſwe oświadczenie.— Dan w Warszawie dnia 16 Sierpnia 1799 roku.

*Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.*

## TABELLA

*Generalna ceny zboż w znacznieyszych Miaſtach Departamentu Warszawſkiego Kameralnego z mieſiąca Lipca 1799. roku.*

| Inspekcya Konsyliarza Poborowego. / Nazwiſka Miaſt. | Na miarę Berlińſką. Pszenicy. Winspel. R. | gr | Zyta. Winspel. R. | gr | Jęczmienia. Winspel. R. | gr | owsa Winspel. R. | gr | Grochu. Winspel. R. | gr |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| *Inspekcya Łęczycka.* | | | | | | | | | | |
| 1. Piątek | 42 | — | 35 | — | 23 | — | 20 | — | 40 | — |
| 2. Kłodawa | 56 | — | 44 | — | 36 | — | 24 | — | 44 | — |
| 3. Kutno | 50 | — | 40 | — | 36 | — | 24 | — | 41 | — |
| 4. Łęczyca | 43 | 4 | 36 | — | 23 | 8 | 19 | 19 | 30 | 14 |
| *Inspekcya Łowicka.* | | | | | | | | | | |
| 1. Inowłodz | 38 | — | 28 | 16 | 20 | — | 19 | — | — | — |
| 2. Rawa | 37 | 8 | 28 | — | 22 | — | 18 | — | — | — |
| 3. Łowicz | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 4. Skierniewice | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| *Insp: Warszawſka.* | | | | | | | | | | |
| 1. Biała | 44 | — | 32 | — | 24 | — | 14 | — | 24 | — |
| 2. Błonie | 40 | — | 32 | — | 26 | — | 18 | — | 24 | — |
| 3. Czerſk | 48 | — | 30 | — | 24 | — | 20 | — | 20 | — |
| 4. Gora | 40 | — | 28 | — | 24 | — | 16 | — | — | — |
| 5. Goszczyn | 40 | — | 34 | — | 23 | — | 16 | — | 24 | — |
| 6. Grodziſk | 42 | — | 38 | — | 22 | — | 16 | — | — | — |
| 7 Groiec | 42 | — | 34 | — | 28 | — | 18 | — | 32 | — |
| 8. Iłow | 36 | — | 24 | — | 20 | — | 15 | — | 25 | — |
| 9. Mogielnica | 48 | — | 32 | — | 24 | — | 16 | — | 24 | — |
| 10. Mszczonow | 42 | — | 33 | — | 23 | — | 17 | — | 28 | — |
| 11. Nadarzyn | 40 | — | 30 | — | 24 | — | 18 | — | 24 | — |
| 12. Nowemiaſto | 40 | — | 28 | — | 20 | — | 16 | — | 24 | — |
| 13. Nowydwor | 36 | — | 28 | — | 24 | — | 20 | — | 34 | — |
| 14. Piaseczno | 48 | — | 25 | — | 24 | — | 18 | — | 30 | — |
| 15. Przybyszew | 36 | — | 28 | — | 24 | — | 16 | — | 24 | — |
| 16. Sochaczew | 38 | — | 24 | — | 24 | — | 16 | — | 24 | — |
| 17. Tarczyn | 42 | — | 36 | — | 24 | — | 18 | — | 33 | — |
| 18. Warka | 44 | — | 32 | — | 24 | — | 16 | — | 40 | — |
| Miaſto Warſzawa z Przedmieściami, Pragą i Skaryszewem | 41 | 19 | 30 | 1 | 23 | 1 | 16 | 12 | 26 | 14 |

---

*Kantor tey Gazety jeſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze*— Exemplarz gr: 20.